

SÁRISÁPI HÍRMONDÓ

ŠARIŠÁPSKE
SPRÁVY

19. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

2015. DECEMBER

Meghívó

Sársáp Község Önkormányzata és a helyi civil szervezetek, egyesületek nagy tisztelettel meghívják a község valamennyi lakóját

**2015. december 20-án
(vasárnap) 16⁰⁰ órakor a**

**Fő téren tartandó
FALUKARÁCSONYRA.**

Ünnepi köszöntőt mond:
Kollár Károly polgármester és
Lukács József plébános.

Polgármesteri köszöntő

Tisztelt Sársápiak!

Már csak néhány nap, és ismét beköszönt karácsony szent ünnepe. Az az ünnep, amelyet évszázadok óta nagy vágyakozással várunk minden esztendőben, és ünnepelünk mindannyian, kicsik és nagyok, fiatalok és idősek, keresztények és a hitüket másként megélők egyaránt.

Mert, bár minden karácsony más és más, a karácsony egy csoda, közös élményünk. Amikor meggyújtjuk a gyertyákat, és kigyúlnak a fények, meghatódva, meglepetten nézünk egymásra és valami melegség járja át a szívünket, s ez az érzés nem más, mint a szeretet.

Az igazi szeretet senkit és semmit nem zár ki, hanem mindent és mindenkit összefog. A valódi szeretet ad, s nem elvesz.

Éljünk bár magányosan, vagy szerető családi körben, egyformán feltölthetjük testünket- lelkünket harmóniát hozó Isteni szeretettel. Tanítása figyelmeztet bennünket, hogy minden esténk szenteste kell, hogy legyen.

A karácsony meghittségét nem a fa alatt elhelyezett ajándékok értéke, hanem az ajándékozó sugárzó szeretete adja, ha ez hiányzik a szívünkéből, akkor a fa alatt sem lehet rátalálni.

Kívánom mindenkinek, hogy a szeretet és a vele járó béke tegye széppé az ünnepeket.

Karácsony ünnepén az emberek félreteszik az ellentéteket és megbékélnék egymással. Kívánom, hogy ezen az ünnepen töltse el mindenki szívét a szeretet, és segítse mindannyiunkat testi, szellemi, lelki megújuláshoz, hogy az új esztendőt tiszta szívvel és megújult erővel kezdhesük.

Kívánok községünk minden lakójának meghitt, békés, kegyelmekben gazdag, boldog karácsonyt, s az új esztendőt töltse be a béke, a lélek nyugalma s a szeretet melegsége.

**Kollár Károly
polgármester**

Dicsőség a magasságban Istennek

„Et subito facta est cum angelo multitudo militiae caelestis laudantium Deum et dicentium: „Gloria in altissimis Deo, et super terram pax in hominibus bonae voluntatis.”
(Lc 2, 13-14)

„Az angyalt hirtelen nagy mennyei sereg vette körül. Istent dicsőítve ezt zengték: „Dicsőség a magasságban Istennek, és béke a földön a jóakarátú embereknek.”
(Lk 2, 13-14)

Emberi életünkben keressük a magasságokat: törekszünk egy jobb életre, magasabb pozíciókba törünk a karrierünkben, több pénzt szeretnénk magunknak, a másik ember elismerését keressük. Ezek a magasságok viszont mulandó valóságok. Igen hamar visszahullunk emberi kudarcainkba, és a földön találjuk magunkat. Ott megtapasztaljuk a kiszolgáltatottságot, magányt, reményvesztettséget. Isten egészen más magasságot kínál és egészen más földet akar adni. Ez csodálatos módon éppen karácsonykor, a Megváltó születésekor tárul fel az emberiség számára.

A magasság egy másfajta létmód, amiben az Isten él. Úgy mondjuk: transzcendens állapot. Minden emberi gondolkodást meghaladó élet. Egyfajta örökkévalóság, végtelenség.

De karácsony éjszakáján ez a magasságos ég leszállt Mária ölébe. Lokalizálhatjuk Isten életét, összpontosul egy törekény kisedben, és ez az Istennek hozzánk lehajló szeretet formálja a másik világot, a földet. Olyan helyről van szó, ahol az ember nem magányos, ahol megtalálja élete értelmét, ahol keresése elindul, de célba ér az Istennél.

Az első karácsonykor iránytűt kaptunk a kezünkbe. A földi emberben jelenlévő vágy a végtelen szeretet, jószág és örök élet iránt végre beteljesülhet. Reményt kaptunk, hogy életünknek van jövője, állandó küszködésünknek van értelme és célja. Isten a Föld anyagát szenteli meg azáltal, hogy Mária testéből hívja életre a világ Üdvözítőjét. Így a Föld anyaga az égbe, Isten világába emelkedhet. Nemcsak az ég szállt le a földre, a föld is felszáll az égbe.

Karácsony üzenete ez: állj be egy földi világ építésébe, ami nem itt a Földön teljesedik be, hanem felfelé tör, de nem az emberi gondolataink által kijelölt irányba, hanem a transzcendens valóságba, Istenhez. Túl sok minden köt téged a Földhöz, ami újra és újra leránt. Karácsonyt is megmérgezték ezzel: vásárlási láz, idegeskedés, túlhajszoltság stb. Pontosan ezek ellen kellene küzdeni. Karácsony a Szent Család ünnepe, minden család ünnepe. Legyen gondunk egymásra, gyermekeinkre, szüleinkre, rég nem látott ismerősökre, emberi kapcsolataink ápolására. Építsük ezt a földi világot úgy, hogy valódi magasságokat érjünk el. Ami nem enyészik el, ami megmarad, ami nemesíti az emberi életünket. Hagyjuk, hogy az Isten végtelen szeretete, irgalma betöltse szívünket,

lelkünket. Legyünk jóakarátú emberek, akikről az angyalok énekelnek. Nem olyanok, akik egyszer-egyszer jó elhatározást tesznek, hanem olyanok, akik szüntelenül Isten akaratát keresik, és ha megtalálták, meg is teszik.

Éljük át a karácsony örömét, ahogyan egy gyermek teszi. Az ő öröme felhőtlen igazán. Nem érzékeli azt a törésvonalat, ami fájdalmasan elválasztja a földet az égtől, a mi világunkat az Isten mennyei valóságától. Ha visszagondolsz gyermekkorodra, talán a felhőtlenség, a zavartalan boldogság korszakát látod. Nostalgiaival tekintesz vissza erre a korra. Szomorúan vágyakozol arra a teljességre, amit egykor birtochtál, de ma már elvesztettél: mert világosan látod világod esetlegességét, fájdalmait. Gondoskodnod kell magadról és a másiktól: gondot jelent az élet.

Nem szabad megmaradnunk gyermekként. Nem illik életünkhöz a gyermeki naivitás. Felnőttként, tudatosan kell hasonlóvá válnunk a gyermekekhez, akik rábízák életüket szüleik döntéseire. A bizalom az, amit vissza kell szerezned. Krisztus megtestesülése a jel: Isten megbízik az emberben, fantáziát lát benned. Viszonzd ezt a bizalmat, most karácsonykor, és az év többi napján is. Így valóban fel tudsz építeni egy olyan világot, mely már most a mennyeknek lesz előképe.

Kívánom, hogy felfelé törekvésünk ebben a tudatban történjen és mindenki rátaláljon itt a Földön a magasságban lévő Istenre. Áldott karácsonyt!

Lukács József plébános

Meghívó templomi betlehemes játékra

Szeretettel várunk mindenkit hittanos gyermekeink hagyományos betlehemes játékára, amelyre **december 25-én** a 10³⁰ órakor kezdődő ünnepi szentmise után kerül sor a templomban.

Ajánlás, köszönetnyilvánítás

„A múlt erős gyökér, jelen és jövő belőle él.” (Bábel Balázs)

Hosszú évek gyűjtőmunkájának eredményeként született meg ez az album, melynek címe: Sárísáp múltja képekben – Minulost Šarišápa v obrazoch. A korábban megrendezett fotókiállítások anyagát kiegészítve készült el a Sárísáp múltját bemutató kiadvány. A képek által a fiatalabb generáció ízelítőt kap községünk egykori életéről, az idősebbek felidézhetik a régmúlt idők hangulatát.

Köszönet mindazoknak, akik rendelkezésünkre bocsátották féltve őrzött régi fényképeiket, és azoknak, akik önzetlen munkájukkal hozzájárultak a könyv összeállításához, megjelentetéséhez.

Külön köszönet a Sárísápról elszármazottaknak, akik szintén szívügyüknek tekintették a képanyag átadását.

Szívből ajánlom ezt a könyvet minden érdeklődőnek és mindazoknak, akik szeretik szülőfalujukat, tisztelik elődeiket, elfogadják a múltat és erőt merítenek belőle.

A Sárísáp Község Önkormányzatával közösen megjelentetett könyv kiadását támogatta az Emberi Erőforrások Minisztériuma.

A kiadvány ára 2 500 Ft, megvásárolható a Polgármesteri Hivatalban és a könyvbemutatón, ami 2015. december 20-án 17³⁰ órától lesz a Művelődési Ház olvasótermében.

Örömteli karácsonyt és boldog új esztendőt kívánok községünk valamennyi lakójának!

Radostné Vianoce a Štastlivý nový rok prajem každému obyvatelovi našej obce!

Huberné Kisgyőri Katalin
Sárísápi Szlovák Önkormányzat elnöke

Sokszínűségében szép, és egységes egész...

*Harang csendül,
Ének zendül,
Messze zsong a hálaének
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.*

*Minden ember
Szeretettel
Borul földre imádkozni,
Az én kedves kis falumban
A Messiás
Boldogságot szokott hozni.*

Ady Endre: Karácsony (részlet)

Kedves Testvérek, Tisztelt Olvasók!

Ady Endre Karácsony című versének részletét olvasva azon elmélkedtem, hogy a sárísápiakban milyen sokféle kötődés kerül előtérbe, amikor azt olvassák, vagy mondják: Az én kedves kis falumban...

Akik helyben születtek, korábbi évtizedek sárísápi faluképét őrzik a szívükben. Házakat, utcákat, fákat, kerteket, a határt, a bányát, és a munkahelyek további élettereit. A fiatalok egy két évtizedre emlékeznek vissza, az idősek a második világháború előtti idők emlékezetét is őrzik. Akkor élt öregek, meghatározó emberek életstílusukkal, életvitelükkel, életmódjukkal, emberségükkel, munkához való viszonyukkal, hitükkel, akarásaikkal és nehézségekben való helytállással az utódoknak mintát, példát, hagyományt adtak át. A falu története, múltja kollektív emlékezete a távoli múltba is nyúlik Nyitra megyei és más szlovák ajkú településeinek hagyatékát az onnan elköltözőkön keresztül tovább hagyományozva, a régi anyanyelvben, szokásokban, táncokban, ízekben, írott és íratlan szabályokban. Vagy ha a római időkre gondolunk, a patak völgyekben szinte bárhol rábukkanhatunk korábbi korok és kultúrák nyomára.

Nemcsak a múlt idők felidézése, hanem a Sárísápon lakók személyes élettörténete is részletgazdaggá teszi ezt a

nagyon érzelmes gondolatot, hogy mire gondolunk, és mit érzünk, amikor azt mondjuk: Az én kedves kis falumban... Az olvasók közül sokan ugyanis vagy a környező, vagy egészen távoli települések, falvak és városok emlékképeit adják hozzá a közösség együttes emlékezetének erősen rétegződő egészéhez, legyen az Annavölgy vagy az Alföld valamely települése, Erdély vagy Kárpátalja, vagy német nyelvterület faluja, városa. Sárísáp eddigi története során helyben otthonra találók családtörténetükön keresztül átadták Sárísápnak az otthonról hozott kultúra gazdag világát. Talán karácsonykor értjük meg igazán, hogy ez a sokféleség szövetként áll egésszé, sokszínűségében szép, és egységes egészként értelmezhető.

Az én kedves kis falumban... mondjuk magunkban a verset, és már a jövőre gondolunk. Gyermekeink unokáink életére. Helyben maradnak, esetleg a közelből jönnek haza, vagy a világ más részeiről tartják velünk a kapcsolatot. Tudunk-e még hatni rájuk, segíteni nekik, szilárd-e az az alap, amit otthonról kaptak.

„Az én kedves kis falumban Karácsonykor Magába száll minden lélek.” A falutól indultunk, és Isten közelében éléshez, előtte való leboruláshoz jutottunk. Ez az a hely, ahol terveink és félelmeink, feszültségeink elrendeződnek. A 2015-ös év adventi készülődésében, és majd az Úr érkezését ünnepelve találjuk meg az Isten közelében élés nagy ajándékát, mennyei kincsét.

Áldott karácsonyt kívánok a település minden lakójának, családjának.

A karácsonyi ünnepi istentiszteletünket december 25-én 9 órától tartjuk a Művelődési Házban, melyre nagy szeretettel várjuk a testvéreket.

Rác Tibor református lelképásztor

A Sárísápi Német Nemzetiségi Önkormányzat hírei

A Sárísápi Német Nemzetiségi Önkormányzat hírei

Az év második felében sok minden történt az önkormányzat életében.

Idén először rendeztük meg hagyományteremtő céllal a német nemzetiségi folklórdélutánunkat, és az azt követő „Sör(f)est”-et, a Sárísápi Bányász Művelődési Házban. Mi sem gondoltuk, hogy ilyen jól sikerül! Itt szeretnénk megköszönni a meghívásunkat elfogadó és remek produkcióikkal fellépő környékbeli kórusoknak, zenészeknek, táncsoportoknak a magas szintű műsorokat. Köszönjük a Die Spatzen zenekarnak a jó hangulat biztosítását.

November 14-én délután tartottuk a Szent Márton napi lampionos felvonulásunkat. Először felmentünk a templomba, ahol József atya beszélt Szent Márton életéről, tetteiről. Azután megál-dotta lámpásainkat, majd elindultunk a Művelődési Házba.

Ott forró teával, süteménnyel és zsíroskenyérrel fogadtuk a

résztevőket, majd zenével, táncsal folytatuk az estét. A jó hangulatú zenéről Janovich István gondoskodott.

Az év vége tervei között szerepel még:

Szeretnénk háztól-házig járó Betlehemes játékkal kedveskedni, elsősorban az időseknek, akik már nehezen tudnak ki-mozdulni otthonról. Mindenkihez szívesen elmegyünk. Az évet egy jó hangulatú, falusi disznóvágással szeretnénk zárni, hagyomá-nyainknak megfelelő ínycsopajttal.

Lassan elérkezünk karácsony ünnepéhez és az év végéhez. Szeretnénk megköszönni támogatóinknak az egész évben nyújtott önzetlent, segítő munkát!

Sárísáp lakóinak kegyelemteljes karácsonyt és sikerekben gazdag új esztendő-t kívánunk!

Wir wünschen Ihnen Frohe Weihnachten und ein glückliches, neues Jahr!

Kocsisné Eichardt Kornélia képviselő

Betekintés a Gondozási Központ életébe

Sárísáp község az országban elsősk között hozta létre 1968-ban az öregek napközi otthonát. Akkor mindössze 10, napjainkban közel 100 idős sárísápi lakost segítünk. A Gondozási Központ a szociális alapszolgáltatási formák közül az alábbiakat biztosítja: étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek klubja működtetése. A gondozási tevékenységen túl, alapvető feladatunk a község területén élő idősek életkörülményeinek megfigyelése, más szolgáltatási formákhoz történő hozzáférés segítése, valamint tanácsadás.

Étkeztetés: napi egyszeri meleg ételt tudunk biztosítani azoknak a személyeknek, akiknek kora, egészségi állapota, vagy szociális helyzete ezt indokoltá teszi. Az ebédet az ellátott elviheti saját maga, vagy térítés ellenében a házigondozók házhoz szállítják.

Házi segítségnyújtás: saját lakásaikban nyújtunk segítséget azoknak az időseknek, betegeknek, vagy rokkant személyeknek, akik a gondozási szükséglet felmérése alapján erre rászorulnak.

Idősek klubja: azoknak az időseknek biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, akik még részben önállóak életvitelükben. Célunk a magányosság megelőzése vagy oldása, és a közösségbe történő beilleszkedés segítése. Klubtagjaink helyben is elfogaszthatják az itt igényelt ebédet. A klubtagok mindennapjait többféle programmal igyekszünk színesíteni, változatossá tenni. Ezek közül ismeretek néhányat: részesei lehettünk egy csodálatos útibeszámolóknak, mely a Szentföldet mutatta be. Lukács József plébános úr tartotta a Gondozási Központ emeleti termében. A plébános úr húsvét előtt Igeliturgiát mutatott be az intézményben. Évszakonként dalos, verses, énekes délelőttöt tartunk a Sárísápi Pávákör néhány tagjának segítségével. Több éve hagyomány, hogy a zeneiskolások adnak műsort anyák napján. A községi Juniálison minden évben részt veszünk egy csapattal.

A Cukorbeteg Klubja nyaranta egyszer a Gondozási Központban tartja összejövetelét, salátakóstolóval egybekötve. II. világháborús történeteket gyűjtöttünk időseinktől az augusztus 20-i községi kiállításra. Intézményünk minden évben köszönti ellátottait az Idősek hónapja alkalmából. Ilyenkor a zene és a vendéglátás elmaradhatatlan. December elején adventi délutánon készítettük lelkünket a közeledő karácsonyi ünnepre. Az ünnep alkalmából az óvodások műsorának örülhettünk. A Sári Óvodával jó kapcsolatot ápolunk, kérésünkre mindig szívesen jönnek. Az év utolsó napján délelőtt óévbúcsúztatót tartunk, melyre hívjuk és várjuk klubtagjainkat.

Hagyománnyá vált, hogy időseink társaikkal együtt is szeretnénk megünnepelni születésnapjukat. Számos nevet és születési évet felsorolhatnánk, de most mégis egy különleges születésnapról teszünk említést. Gurin Sándorné született Haracska Katalin ünnepelte 90. születésnapját. Kati néni 15 éve jár az Idősek Klubjába napi rendszerességgel. Jókedve, vidámsága mindenkire jó hatással van. Rengeteg emlékekkel, tapasztalattal rendelkezik, ezeket szívesen megosztja a jelenlévőkkel. Tőle kaptunk hiteles korrajzot a II. világháború sárísápi eseményeiről, de akár a sárísápi termelőszövetkezet megalakulásáról is. Köszöntötte őt a Sárísápi Szlovák Önkormányzat elnöke is, hiszen sok segítséget nyújtott a szlovák hagyományok megőrzésében. Kati néni megvendégelte társait, és igen szép jövőképpel tekint előre a következő születésnapjára. Ezúton is gratulálunk neki!

Írásunkkal szeretnénk volna bemutatni, hogyan működik a Gondozási Központ, és hogy klubtagjaink milyen programokon vehetnek részt. Biztatjuk Önöket, hogy keressék fel intézményünket!

**Keszthelyiné Máté Ágnes
intézményvezető**

Jubileumi koncert

November 29-én, vasárnap délután Lukács József plébános úr és Kollár Károly Sárísáp polgármestere – a Szent István kórus közreműködésével – közösen gyűjtötték meg községünk, közösségünk adventi koszorújának első gyertyáját, annak a koncertnek a bevezetőjeként, melyet a Sárísápi Bányász Fúvószenekear megalakulásának 95. évfordulója alkalmából szerveztek.

A rendezvényt megtisztelte jelenlétével és köszöntötte a zenekart Hollerné Racskó Erzsébet, az Országos Szlovák Önkormányzat elnöke; Demjén Márta, a Pílisi Szlovákok Egyesületének elnöke; Szabó Ferenc, a Magyar Fúvószenesi és Mazsorett Szövetség elnöke; Kollár Károly polgármester úr, Huberné Kisgyőri Katalin a Szlovák Önkormányzat elnöke, valamint a településünk környékén működő zenekarok vezetői, képviselői.

95 évvel ezelőtt, amikor a bányavezetés hangszereket hozatott a sárísápi bányászok közül muzsikusként jelentkezőknek, indult a most ünneplő zenekar életútja. Közel négy emberöltő, azaz négy generáció váltotta magát az együttesben.

A mostani jubileum alkalmával a Sárísápi Bányász Fúvószenekear koncertprogramja kicsit más volt, mint az előzőek. Az egyes zeneszámokat olyan időrendi sorrendben szólaltatta meg a zenekar, ahogy a zeneszámok a repertoárba kerültek. Így emlékeztek az egykori karnagyokra és a zene hullámhosszán keresztül betekintést nyújtottak – a meglevő ismeretek alapján – a zenekar életútjába.

Az együttes alapítója Erdős József, őt követte Malárik István, Knyazovics Gáspár, idős Malárik János, Zdosek János, Bulhardt Vilmos, Gáldi Ernő és a zenekart több

évtizeden át irányító ifjú Malárik János. Az általuk hangszerelt, lekottázott darabokból, az ő tiszteletükre játszott szlovák csárdások előadásában közreműködött a Sárísápi Pávákör és két szólista: Baumstark Istvánné, valamint Jurásek Jánosné.

A színes előadásban hallhattunk még keringőt, egy jazzfantáziát, dixilandet, cha-cha-chát, filmzenét és Paul Anka híres szerzeményét, a May way című számot.

Szabó Ferenc a zenekar és Drága Bálint karnagy köszöntése mellett rangos kitüntetést, személyre szabott elismerést nyújtott át ifjú Vitek Jánosnak, a zenekar első szárnykürtösének, szólamvezetőnek, 40 éves kiemelkedő zenei munkájáért, példamutató emberi tulajdonságai és eddigi összenei tevékenységének elismeréseként.

A nagyszerű programot összeállította, a zenekart felkészítette és a koncertet vezényelte Drága Bálint, a Sárísápi Bányász Fúvószenekear kiváló karnagya, aki 1960 óta, tehát ötvenöt éve tagja az együttesnek. Ebből 40 évet klarinétosként és 15 évet karmesterként töltött el a zenekarban.

L. V. É.

Karitás 2015. évi munkájáról

Szent Imre Karitás csoport ebben az évben is folytatja szerteszolgáltatását, segíti a rászoruló családokat és az idős, beteg embertársakat. Tagjainkat a lelki gyakorlatokon, különböző képzéseken szerzett tudás, lelki töltekezés segíti, hogy hittel, szeretettel, alázattal szolgálják embertársaikat. Programjainkat a helyi vöröskereszttel együtt végezzük, mert így többet tudunk tenni embertársainkért!

Ebben az évben is több rászorulóknak juttattunk vetőmagot, hogy kertjeikben megtermelt friss zöldséggel lássák el a családjukat. 5 család részesült a Főegyházmegyei Karitás jóvoltából beiskolázási segélyben. Lakossági felajánlásokból több rászoruló családnak jutott bútor, híradástechnikai cikk. Köszönet a jólelkű adakozóknak.

Esztergomban, az Arany János utca 5-7. szám alatt megnyílt a karitásbolt, ahol szívesen fogadnak használati tárgyakat, illetve szerény adományért lehet vásárolni.

Idén a volt tűzoltószertár épületén belül sikerült egy nagyobb helyiséget kapnunk, melyet a polgármesteri hivatal alkalmazottai szépen kifestettek, köszönjük a segítséget. A tágas helyiségben lehetőségünk van a ruhaosztás mellett közösségi

összejövetelek, vásárok, börcék rendezésére is. Az önkéntes tűzoltókra emlékezve a lépcsőházban elhelyeztük az épületben talált tablót.

2015. november 21-én ünnepélyes keretek között megnyílt a „Jubileumi Év”, 2016-ban a Katolikus Karitás meg-

alakulásának 85. és újraindulásának 25. évfordulóját ünnepli.

2016-ban 20 éves fennállását ünnepli karitás csoportunk, illetve templomunk felszentelésének 250. évfordulója lesz ez évben. Az évfordulókra tekintettel a helyi karitás rendezi a Bajóti Régió éves lelki napját júniusban.

December 4-én és 5-én tartós ételmiszert gyűjtünk, december 6-13-ig pedig az „Egymillió csillag” gyertyát kínáljuk adományért cserébe. Az adomány segít, hogy a rászoruló asztalára is jusson étel és ajándék.

December közepén a csoport tagjai az idős, beteg embereket keresik fel, egy kis ajándékot és lelki erőt juttatva részükre.

A hittanos gyermekek játékadománya mellett az óvodások - elmúlt évben indított - „Egy csepp szeretet” cipősdoboz akciója ismét játékkal lepi meg a rászoruló családok gyermekeit. Sok-sok cipősdoboznyi játék talált gazdára. Az összegyűjtött ajándékokat december 23-án a templomban a pásztorjáték után osztjuk ki. E napon juttatunk meleg ételt, illetve tartós ételmiszercsomagot a rászoruló családoknak. Jusson minden asztalra főtt étel, ételmiszer, gyümölcs, édesség, és minden

ember érezhesse Isten gondoskodó szeretetét!

Áldott karácsonyi ünnepeket és Isten áldásával kísért békés, boldog új évet kíván:

Szent Imre Karitás Csoport

Szent család-járás

- karácsony előtti néphagyományaink -

A szent család-járás a magyar nép körében leginkább elterjedt adventi ájtatosság. Osztrák eredetű szokás, amely egyházi kezdeményezésre honosodott meg Magyarországon területén. Jellegzetessége, hogy József és Mária képét, vagy szobrát karácsony böjtje előtt 9 napig házról házra hordják.

Környékünk falvaiban már a 20. század elején elterjedt volt.

A rítus menete azóta sokat változott, köszönhető ez a falvak fokozatos elöregedésének és a katolikus hitet aktívan

gyakorlók csökkenő számának.

Kezdetben a szent család-járás a hagyományoknak megfelelően zajlott. A Szent család szobrának felszentelése után az elkövetkező 9 napon mindig más házban volt a szertartás, melyben férfiak, asszonyok és gyermekek is aktívan részt vettek. Így vonultak át egyik házból a másikba. A befogadó család szeretettel várta a menetet, házukat a nagy esemény előtt kitakarították, meggyóntak és megáldozták, a ház ura pedig egy faistálló kisméretű mását készítette el a Szent család számára. Emellett házi oltárt is emeltek a legdíszesebb szobában.

A szertartás december 15-én kezdődik, amikor a közösség egyik tagja a reggeli szentmise után a helyi plébánossal megáldatja a Szent család szobrot. A rítus este 6-kor veszi kezdetét. Mindenekelőtt kiválasztják az előimádkozót, aki általában egy gyermek. Aztán meggyűjtják az oltárasztalon álló két gyertyát, leoltják a lámpákat

és a gyertyafényben várokoznak. Az ajtó előtt állók a beköszöntő énekkel indítják a szertartást:

*„Szállást kér a Szent család, de senki sincs, ki helyet ad.
Nincsen aki befogadja őt, ki Égnek, s Földnek ura;
Az idő már későre jár, a madár is a fészkeire száll,
Csak a Szent Szűz jár hiába Betlehemnek városába.
Legalább ti, jó emberek fogadjátok a Kisdedet!”*

A beköszöntő énekre a szobában ülők a következőt válaszolják:

*„Ne sírj tovább Szűz Mária,
Ne menjetek ma máshova!
Szállásunkat mi megosztjuk,
Kis Jézuskát befogadjuk.”*

Ezután az előimádkozó letérdel és felolvassa a lezáró szövegrészt.

„Elbúcsúzunk tőled Szent család...”

A szertartás végén a résztvevők a házigazdának köszönetet mondva elindulnak hazafelé.

Képzetek

A magyar néphagyományban a Szent család-járás legfontosabb mozzanata a Szent Szűz tiszteletének fokozott megnyilvánulása. Mint a Megváltó szülőanyja, mint a családok védelmezője, az elesettek megsegítője és a gyengék pártfogója jelenik meg a szent énekekben. Mária alakja alázatos, vigyázó és segítő, mint közvetítő jelenik meg a földi és az égi szféra között. Mindemellett nagyon fontos része a Szent család-járás szertartásának Krisztus születésére, a kereszténység legnagyobb ünnepére, a karácsonyra való lelki készülődés.

Szakálos Éva dolgozata alapján

Asylum

Új erő költözik belém, mikor meglátom a tornyot. Mint mikor felbukkan egy hajó a fuldköklő előtt. Remélem, hogy nincs kiégve, sem kifosztva. Nem a kegytárgyak érdekelnek, sokkal inkább a padok és minden, ami fából készült és gyullad. Szorongat a hideg. A végtagjaim már alig érzem, a jég vastagon borítja a sisakomat.

Felpillantok a kopott homlokzatra. Odabent csend és sötétség. Elhagyatott, a betört rózsablak is erről árulkodik. Sokáig erőlködöm, míg fel tudom feszíteni a kaput, szorul, és a méteres hó sincs a segítségemre.

Odabent, ha létezik ilyen, még jobban vacogok. A félhomályban ott lebeg az ismerős, tömjénes, kissé dohos levegő. Leveszem a hátizsákom, a puskám a falnak támasztom.

Kilépek a karzat alól, megbabonázva nézem a képekkel borított, arannyal cicomázott tabernákulumot. Komótos léptekkel indulok az oltár felé, le nem véve a szemem a meg-megcsillanó figurákról. Végigsimítok az oltárra terített finom leplen. A Biblia, a gyertyák, nem hiányoznak. Ha nem tudnám, hogy már megszálltuk ezt a területet, megvárnám a következő misét. A templom többi része puritán. A falakon kicsiny, sötét festményekként a tizenkét stáció, az egyszerű vázák üresen várják a békét meg a tavaszt, a padok hideg, durva fáján se párna, se takaró. Szemügyre veszem a hajó másik végét. Az aprócska gyóntatószék mögött egy fehér márványból készült szobor, talapzatán a már ismert cirill betűkkel áll: Szent Antal.

Nahát.

Hagyom, hogy elvessen a szemem a szobor részleteiben, a csuklya gyűrődéseiben, a kézben tartott pergamen betűi közt.

- Szent Antal vigyáz rád – hallom édesanyám hangját, valahonnan gyerekkoromból.

Otthon, a Mária templomban is van egy hasonló Szent Antal szobor, ugyan, csak fából, de ennél szebben megmunkálva.

Milyen boldogan mentem oda annak idején. Minden vasárnap Kati mögött ültem a padban, amikor kölök voltam, egyszer meghúztam a copfját a liturgia alatt. Apám csak nevetett, édesanyám ott, helyben a nyakamra húzott.

Beülök a padba, összekulcsolt kézzel a támlára támaszkodom. Bággyadt mosollyal méregetem az oltárt.

- Szeretlek, Antalom – Kati arca, mintha két pipacsot nyomtak volna hozzá, és olyan illatos volt attól a sok virágtól a hajában, hogy el akartam szédülni tőle. A pap nevetett is, hogy el vagyok bódulva, pedig a lakodalom még el sem kezdődött.

A mi templomunk kastély volt. Nyáron szinte táncoltak az alakok az üveglakban, télen pedig megtelt fenyőágakkal és emberekkel.

Ez szép. Ilyenekre gondolok, nem engedem sem a füstnek, sem a repeszeknek, hogy bántsák ezeket a képeket. Azt sem hagyom, hogy a lelkiismeretem vallasson itt, az Isten színe előtt.

Majd otthon, a Mária templomban.

Lenézek a kezemre. Az ujjaim furcsa, kékes színűek. Megszorítom a deszkát és felnézek a feszületre.

Hangtalanok a lépteim a márványon. Veszem a zsákom, a fegyvert is.

Sokáig tart, míg a táborba érek.

- Találtál valamit?

- Sehöl semmi.

Csicsmann Blanka

Sárisápiak a Nagy Háborúban 4. rész

Az őrmester

Vas Márton
Köbölkúton született
1882. december 26-án. 1909-ben feleségül vette a szomori születésű Kiripolszki Erzsébetet.

Házasságukból nyolc gyermek született: Erzsébet (1910), János (1911), Mária (+), Julianna (1915), Márton (1917), László (1920), József (1926) és Ferenc (1928).

A háború előtt és azután is bányászként dolgozott. Ezért is került vissza Sárisápra, édesanyja szülőfalujába.

Az I. világháború kitörésekor már katonaviselt ember volt. Harctéri jegyzetei és egyéb fennmaradt iratai alapján a legjobban dokumentált katonánk. Az 1914. augusztus 1-jén életbe lépett általános mozgósítás után több sárisápi társával a nyitrai 14. honvéd gyalogezredbe vonult be tizedesi rangban.

Az ezred ünnepélyes eskütetele augusztus 9-én volt. Erre az alkalomra elment Nyitrára szeretett felesége – ahogy Márton hívta – Lizike is.

A regiment augusztus 13-án indult az orosz harctérre. 20-án lépték át a határt. Négy nappal később lezajlott az első csatájuk Andrzejnánál. A tízórás küzdelem-

ben a 14-esek visszavonulásra kényszerítették az oroszokat.

Szeptember 4-től az erős ellenséges nyomás hatására az ezred Krzczonowra vonult vissza. 6-án Tarnawkánál helyezkedtek el védőállásban. Itt találkoztak először szövetséges német csapatokkal. Az ezredparancsnok Deisler Károly ezredes visszaemlékezéseiben említi az élelmezés állandóan igen gyenge voltát: 170 ember 80 húskonzervet és kenyeret kapott.

Szeptember 8-án délelőtt az ezredtől jobbra néhány km-nyire egy nem magyar hadosztálnál az oroszok áttörtek, így az átkarolás veszélye miatt elrendelték a visszavonulást. Másnap Andrzejowon, az első ütközetük színhelyén vonultak át. Újra láthatták elsőként elesett bajtársaik sírját.

Szeptember hó 13-án éri el az ezred a San vonalát és Nowosielecen tábornot ver. Másnap, 14-én az 1. zászlóalj kézsültségi állást vett fel Nowosielectől északkeletre, hogy a visszavonulást fedező közös hadosztály rendelkezésére álljon. Az ellátmány nem javult, az utolsó két napban csak répa volt.

Márton ezen a napon sebesült meg első alkalommal. Jegyzeteiben nem részletezte sebesülése mértékét. Azt sem tudjuk, hogy gránátzilánk, srappel vagy puskagolyó okozta-e. A morvaországi Gödling katonai kórházában lábadozott december elejéig.

1914. december 6-án másodszer is a frontra indult. Áthelyezték a budapesti 1. honvéd gyalogezred 2. századához. 16-án már Duklánál harcolt.

1915. március 8-án megkapta az I. osztályú Ezüst Vitézségi Érmét (Nagyezüst Vitézségi Érem). Ennek története így szól:

„Az orosz tüzérség hevesen lőtte a magyarok állásait. Az ágyúik messze, a dombok mögött álltak. Találataik túl pontosak voltak a közvetlen célzáshoz. Katonáink észre is vették a senki földjén, egy romos malom padlásán, hogy megcsillant a napfény valamin. Ott rejtőzött az irányzó, aki pontosította a lövegek tüzét, nagy veszteségeket okozva a mieinknek. Vas Márton – ekkor már szakaszvezető – vállalta a feladatot, hogy néhány honvéddel megközelíti és megsemmisíti az előretolt orosz figyelőállást. A sikeres akció után kapta meg első vitézségi érmét. Ezt Kurinyecz Imre mesélte nekem.” (Gurin Sándor)

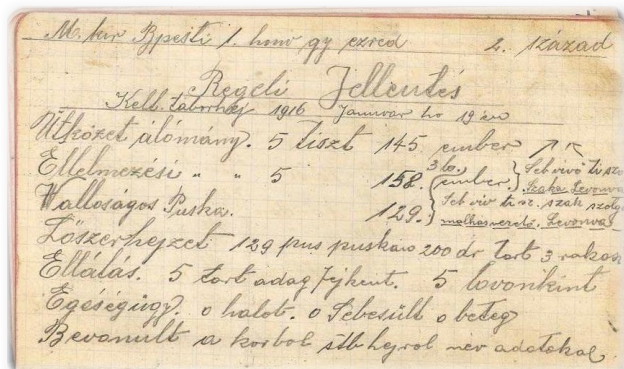

Az 1915-ös olasz hadüzenet után a májusban megnyíló új frontra vezényelték ezredét. A budapesti 1. honvéd gyalogezred egyike volt annak a négy magyar gyalogezrednek, amely végigharcolta a háborút az olasz fronton.

1915. július 28-án előléptetik őrmesterré (Feldwebel).

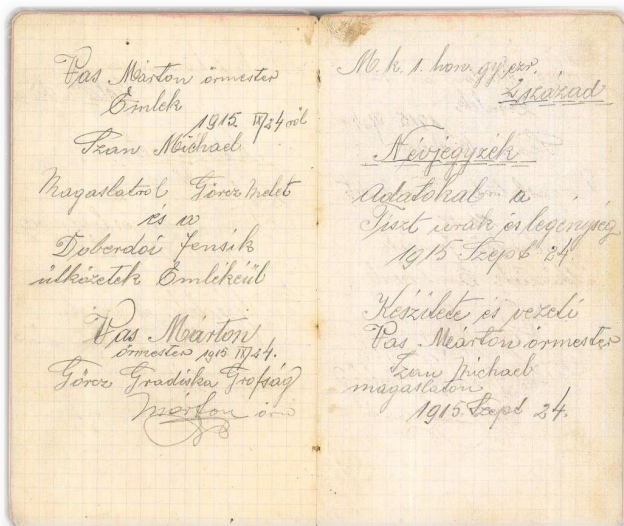
1915. szeptember 9-én megkapja az II. osztályú Ezüst Vitézségi Érmét (Kisezüst Vitézségi Érem). Az adományozó levélen rendfokozata még szakaszvezető (Zugsführer). Az ellentmondás a kitüntetés felterjesztésének hosszú folyamata miatt vezethető vissza.

1915. szeptember 24-től Doberdó-fennsík legfontosabb pontján, a Monte San Michele magaslatán állomásozik állandó olasz tüzérségi tűzben. A sebesülések jelentős hányadát nem lövedékek és repeszek, hanem a sziklákról lepatant kőzilánkok okozták.

1916. január 26-án másodszer is megkapja az I. osztályú Ezüst Vitézségi Érmét. Ez a nevezetes segeti táborban történt. Oda vonták vissza pihentetni az egységeket 8-10 napos váltásokban. Volt ott minden, amit a katonáknak fenn, Doberdón nélkülözni kellett: ivóvíz bőségesen, zuhanyzó, meleg étel, szigorúan rendben tartott latrina, ágyban, tető alatt alhattak, volt mozi, könyvtár, kávéház magyar borral, játszótér hajóhintákkal, teke- teniszföld- és futballpálya.

1916. szeptember 3-án újra megsebesül. Czilli fürdő kórházában ápolják, majd 1916. október 11-től Nyitrán lábadozik. Ezzel vége harcainak az olasz hadszíntéren. Részt vett az első hat isonzói csatában (1915. június 23. – 1916. augusztus 14.), melyekben közel 60 000 bajtársa vesztette életét.

1917. május 8-tól Trencséntepitzben állomásozik, újra a 14. honvéd gyalogezred katonájaként.

Bár a Nagy Háború hátralévő tizenhét hónapjáról naplójában nem ír, így is gazdag képet ad egy frontharcos mindennapjairól. Feljegyzései tartalmaznak idézeteket, neveket címekkel, százada névjegyzékét, az elesettek listáját, a magyar, lengyel és osztrák himnusz szövegét, létszámjelentéseket pontos adatokkal, magyar-német szótárat, népdalokat, saját verseket és még korabeli viccet is.

Példa nélkül álló történeti forrás.

Vas Márton két fronton harcolt, kétszer sebesült, háromszor tüntették ki vitézségéért. A háború után a bányában dolgozott. Megtapasztalta és túlélte a második világháborút is. Doberdó felkészítette arra, hogyan óvja családját a front alatt. Azután megint a bányában állt munkába. 1957. augusztus 17-én agyvérzést kapott, és megtért bajtársaihoz.

Csicsmann János

Borászok Sárísápon

- bemutatkozik Friedrich József szőlész-borász -
az interjút készítette: Schummel Tamás

Először arra kérlek, meséld magadról!

1943-ban születtem Bicskén. Onnan települtek ide szüleim a Tokodhoz tartozó Csobántanyára. Cselédsorsú emberek voltak, és ahol munkahelyet kaptak az uradalmakban, oda voltak kénytelenek költözni. Államosítás után, 1949-ban szüleim Sárísápon vettek lakást, itt települtek le. Hatan voltunk testvérek, négy fiú és kettő leány.

Az általános iskola elvégzése után egy sárísápi kisiparoshoz kerültem inasnak. Sajnos nem tudtam befejezni nála tanulmányaimat, mert megvonták tőle a képzési lehetőséget. Egy félév eltelte után a pélföldi vājáriskolába kerültem. A X-es aknán kezdtem dolgozni segédvājáriként, majd vājáriként. 1963 novemberében bevonultam katonának. Határőr voltam 27 hónapig. 1964-ben nősültem meg, a katonaság ideje alatt. A leszerelés után X-es aknára kellett volna visszamennem dolgozni, de

ismerőseim által lehetőséget kaptam arra, hogy a már működő sárísápi XIX-es aknára mehessek. Itt egy ifjúsági brigádba kerültem, mint második vājár, és ott dolgoztam 1975-ig. 1975-ben elküldtek a Bányaiipari Technikumba Tatabányára négyéves nappali képzésre, melyet 1979-ben fejeztem be. Visszakerültem a sárísápi bányába, de már nem a XIX-es aknához, mert az addigra vízbetörés által elúszott. A bánya ekkor már Sárísápi Bányauzemként tevékenykedett. Itt aknászként, fél évet főaknászként dolgoztam 1991. év végéig, nyugdíjba vonulásomig. Erre annak volt lehetősége akkor, akinek megvolt a ledolgozott 25 földalatti éve, illetve bizonyos kora.

Hogy jött a kertészkedés, a szőlőtermesztés és a borkészítés szeretete?

A szüleimnek nem volt szőlője. Földjük volt az uradalomnál, a Csobánnál, azt művelgették. Kaptak olyan földet, hogy ott elő tudták állítani maguknak a kamrába valót. Itt ismerkedtem meg a szőlészettel Csobántanyán, mert az uraságnak volt két szép nagy szőlője. Egy a kastély alatt, egy meg fönt a ház fölött, ahol laktunk. Varga Jóska nagypapája, Pehó bácsi volt ott a főkertész. Ott dolgozott egy epöli, az Esztergomi Jóska bácsi is. Attól tanultam meg szemezni és oltani hatéves koromban. Ott sündörögtem ezek között az emberek között. Amikor Sárísápra jöttünk lakni, beilleszkedtem a fiatalok közé, akikkel együtt jártam iskolába, és azok vittek magukkal. Rábeszéltek egyes dolgokra, öneik is volt szőlő. Voltam segíteni szüretelgetni hol ennek a családnak, hol annak.

Már említettem, hogy hatan voltunk testvérek. A szüleimnek nem volt olyan jómódú élete, hogy minket megfelelően el tudjanak tartani. Az iskolai szünetekben különböző munkákat vállaltam. Voltak olyan sárísápi osztálytársaim, akiknek voltak teheneik és jártak legeltetni. Rábeszéltek engem is, hogy valakiktől fogadjak föl teheneket és jöjjenek én is legeltetni. Megfogadtam a tanácsot, és együtt jártunk az Epöli-sziklához, a Sápierdőhöz, vagy az Ürgévölgy felé. Ekkor ismertem meg tulajdonképpen a sárísápi határt. Így történt az, hogy az egyik alkalommal, estefelé amikor behajtottam a teheneket, gazdáik pont vacsoráztak. Bor is volt az aszta-

lon és leültettek. Megkínáltak engem is zsíros kenyérrel. Bort ugye nem adtak, de nem is fogadtam volna el, és az a jó borillat, ami akkor megcsapott! Sárísápon akkor csak hagyományos szőlőfajták voltak: **Noah, Othello, Szászoros, Delaware**. Többfajta szőlő volt, és azoknak igen kellemes illata volt. És akkor elhatároztam, hogyha én a magam ura leszek, akkor nekem is lesz szőlőm.

Aratáskor csépelni jártunk. Mi gyerekek a padláson voltunk és a pelyvát dobáltuk, vagy a szalmát segítetük eldobálni a cséplőgéptől. Megütött a mezőgazdaság szele, és tetszett ez a dolog. Nekünk is volt kukoricaföldünk, volt krumplink, különböző vetemények. A háztartást ezekkel egészítettük ki. Keresete egyedül apámnak volt, és mi még hárman kiskorúak még otthon laktunk. Kettő bátyám már dolgozott, de akkor éppen katonák voltak, amikor Sárísápra kerültünk. Nem sok volt az az egy kereset, ezért sokat dolgoztunk, és éppen ezért nem volt jó a tanulmányi előmenetelem. Szerettem futballozni is. Amellett kellett segíteni a ház körül, kapálni kellett járni, a tanulás pedig elmaradt. Meg is éreztem ezt a későbbi időben. Kimaradt nekem ez az idő, és sokat kellett dolgoznom azért, hogy arra a szintre elérjek, ahová kellett.

Milyen szőlőfajtáid voltak kezdetben?

Amikor a katonaságtól leszereltem, mindjárt vettem egy szőlőt a bátyámmal együtt Babálon. Újonnan telepített, 5-6 éves lehetett, sárísápi hagyományos fajtákkal. A zöme **Othello** volt. Akkor oltványokat még nem lehetett szerezni. El kellett menni Abasárra, vagy Mátravidékre érte azoknak, akik komolyabban akartak foglalkozni vele. Elkezdtem oltogatni is. Öregárkon laktak feleségem szülei. Ott a Motesiczki András bácsinak és a Tavasz Imre bácsinak is szép szőlőjük volt. Az apósom szőlőjében is dolgoztam. Aki nem látta a Tavasz Imre bácsi tőkét - gyönyörűk voltak azok. Olyan szépen letakarította mindig azokat a tőkéket, hogy az fantasztikus. A Motesiczki András bácsi pedig már kezdett az új fajtával, a Szlankával foglalkozni. Sárísápon általában a Noah-t ekkor a **Szlanka** váltotta ki, ezt szerették meg, bár nagyon kényes volt a betegségekre.

Így kezdtem kapizsgálni a dolgokat. Utána odakerültem az anyagiakban, hogy ekkor tudtam kocsit is vásárolni. Fiatal volt a család, két kislányom született, Melinda 1967-ben, Marianna pedig 1972-ben. Feleségem is dolgozott, így csak hétvégén voltunk együtt a gyerekekkel. Eljártunk kirándulni és természetesen ilyenkor nem lehetett a pincébe borozgatni menni. Ajánlgattuk a szőlőt, de nem kellett senkinek, végül otthagytuk (a Babálit).

A Bányaiipari Technikum elvégzése után, 1979-ben kezdtem el építkezni a mai Diófa utcában. Addig a bánya által adott ikerházban laktunk Újtelepen, amit megvettem. Ősszel raktuk le az alapot. A technikumban még jobban megszerettem a szőlészetet, mert ott vol-

tak olyan tanárim, akiknek volt a Balaton-felvidéken, Füreden és Szigligeten szőlőjük. Mindegyiknél jártam, meghívtak szüretelni. Az igazgató tartotta a bányamérési órákat, amelyből mindig rászánt egy tíz percet, mert voltunk az osztályban többen falusi gyerekek, akik foglalkoztunk kertészettel. Borom volt akkor is, mert a hordóim megvoltak, és hogy ne legyenek üresek, inkább vettem szőlőt. Annak hatására is kezdtünk itt Sárísápon telepíteni, mert főleg az Üveges Pista és más helyiek is mondták, kiszolgáltatottak vagyunk. Hoztak ide többek között Csengeléről is szőlőt, de nehezen jutott belőle. Futkostunk utánuk, hogy tudjuk venni egy pár kilót. Ez nem volt megoldás, ezért arra az elhatározásra jutottunk, hogy álljunk neki telepíteni szőlőt itt Sárísápon. Én ugyan már korábban apósomnál is kezdtem kordonnal foglalkozni és gyökereztettem. A Farda sógor az esztergomi szövetkezetből hozott nekem sima vesszőket, de zöme csemegeszőlő volt. Ezeket telepítgettem és kezdtek termőre fordulni.

Általában a bányában beszélgettünk arról, hogy ki milyen szőlővel foglalkozik, melyiket érdemes telepíteni. Azt mondták, hogy olyat telepítsél - tudod, nekünk mindig itt kell lenni a bányában-, amelyik nem igényel annyi gondozást, főleg permetezést. Ezért javasolták a Zala gyöngyét, meg egyéb új hasonló fajtákat. Mikor az apósom meghalt és a vagyoneelosztásra került sor, úgy egyeztünk meg feleségemmel - ketten voltak testvérek -, hogy a fiútestvérének maradjon a ház, a feleségemnek pedig jusson a föld. Ez sikerült is, és akkor itt a Molnár-hegyen - az örökölt földterületen - ezekkel a szőlőfajtákkal kezdtük a telepítést fokozatosan 1980-ban, lányaimmal műszak után. 5 sor szőlőm van itt kordonban, összesen több mint 200 tőkével. Ez alatt van még karós szőlő is. Ősszel megcsináltuk ennek a háznak az alapozását és tavasszal a falazatot. Lohner Jóska - ő volt az építésvezető akkor a hivatalban - javasolta még a Lakihegyi mézest és a Göcseji zamatost telepíteni. Találtam is az újságban ilyen hirdetést Soltvadkertről. Írtam az illetőnek, aki küldött **Lakihegyi mézes oltványokat**. Göcseji zamatost nem tudott adni, hanem helyette **Zala gyöngyét** kaptam. Fokozatosan telepítettem. Dolgoztam tovább, csinálgattam és lett belőle egy csodálatos szép szőlő, amit a mai napig is gondozok. Utánam jött a Bíber Pista - az kezdett telepíteni. A Kollár Jóskának már volt, jött az Újasi Feri is. Sajnos most már egyedül vagyok a Molnár-hegyen, aki szőlőt művel. Körülöttem parlag minden. Most, mikor az ember már a kenyere javát megette, az erő hiányában is van már, most kell többet dolgoznom, mint eleinte. A parlagföldek ott körös-körül annyi munkát adnak, megferdődik minden. A család mondja is, hogy hagyjam én is ott, de nincs szívem megtenni.

Folytatása következik

Kutya és a sport öröme

Üdvözlöm a Hírmondó olvasóit!

Halomi Dóra vagyok és itt élek Sárísápon családommal és „falkámmal” 4 kutyánkkal.

Örömömről szolgálok, hogy bemutathatom a számomra igen kedves kutyás sportágakat, amit kutyáimmal képviselek.

Gyermekkorom óta közel állnak hozzám az állatok, mindig is velük éreztem jól magam, számomra örömet okoz a gondoskodás róluk, és az együtt eltöltött idő tökéletes kikapcsolódást jelent. Gyermekem szintén örömet leli bennük, és párom is hasonló beállítottságú, így ez a hobbi már egy életformává vált.

Röviden bemutatnám kutyáinkat, a kettő Parson Russell Terriert és kettő Belga Juhász Malinoist, Tysont és Mollyt, valamint Ankát és Djangot.

Első kiskutya, akit az életünkbe fogadtunk Tyson volt, később örökbefogadtuk testvérét is, Mollyt. Ez a két terrier tünemény igencsak megszínesítette hétköznapijainkat és elkezdtünk Kutyaiskolába járni. A két energikus, állandó munkára kész kutyának kellett találnunk olyan elfoglaltságot, amivel mind szellemileg, és mind fizikailag kellőképpen lemerítsük. A kutyaiskolába járással egyidőben, érdeklődtünk mindenféle sportág iránt, és ami számukra megfelelő sport lett, az az Agility. Mivel a környezetben ezt a sportot nem tudtuk elérni, így beiratkoztam a MAGISZ (Magyar Agility Szövetség) által rendezett Agility vezető tanfolyamra, amit sikeresen elvégeztem. Elkezdtünk saját pályát kialakítani, és az esztergomi Bogáncs Kutyaiskolában már meg is kezdődhetek az edzések.

Időközben a Bogáncs Kutyaiskolába önkéntesként beálltam dolgozni. Az évek során rengeteg kutya-nevelési és oktatási tapasztalatokat szereztem és a kutyaóvodában vezető trénerként tartottam a foglalkozásokat.

Mi is az az Agility?

Az agility minden kutyafajta számára nyitott. A lovas díjugratáshoz hasonlíthatnám ezt a mozgékony sportágat. Egy pálya 15-20 akadályból áll, amelynek sorrendje és útvonala versenyenként különbözik, melyet a bíró határoz meg. Az akadályok különbözőek, vannak ugró, kúszó, mászó akadályok, hinta és szlalom.

Az edző (versenyen pedig a bíró) feladata, hogy kialakítson egy pályasorrendet... és itt jön a neheze. A gazdi kutya nélkül bejárja az adott pályát, megtanulja a helyes sorrendet (pl. akadály1, szlalom, akadály2, hinta, akadály3), majd a pályabejárás végén elmegy a kutyáért, odamegy az első akadályhoz és vagy sikerül a helyes sorrend lefutása megadott idő alatt, – vagy nem. A kutyának kézjelekkel, testmozgással segíthet a felvezető, minél többet gyakorolnak, annál jobban értik egymás mozdulatait, egymás jelzéseit, hangjeleit, annál rutinosabban megy az akadályok átugrása (nem feldöntése), a felmászásuk rá (nem kikerülésük), a cikázás a szlalom között. Egy verseny sorrendjét a hibátlan pályafutás és az idő alakítja.

Miután a pálya teljesítése nem egyszerű, jó, ha a kutyus rendelkezik legalább alapképzettséggel, hiszen behívhatónak, irányíthatónak kell lennie, s nem szaladgálhat csak úgy össze-vissza a pályán. Így a kutyusok agility közben nemcsak mozognak, de megerősítik az engedelmes képzéseken elsajátított parancsszavakat is, hiszen a legtöbbet közülük folyamatosan használjuk edzés közben is.

Tyson és Molly már 6 éve űzik ezt a sportot, és kelő felkészülés után versenyeken sikeresen részt vettek, Tyson felevezetője párom, Molly aki egészen jól alkalmazkodik bárkihez sokszor gyermekemmel is együtt versenyzett, vagy velem. Többször értünk el dobogós helyezéseket, de legjobb eredménye Tysonnak Országos Bajnokságon 5. helyezés volt.

1.kép Tyson és Molly Agilitiy közben

Mindenki figyelmébe ajánlom ezt a sportot, én már nem tartok edzéseket, de a Bogáncs Kutyaiskolában, Esztergomban elérhető kutyás barátaink aktívan versenyeznek, és aki komolyan gondolja a sportot, annak világbajnokságokon részt vett edzőt is biztosít az iskola.

A folytatásban a két Malinois kutyánkkal választott komoly sportot mutatnám be, Ankával és Djangoval:

Ez a sportág már nem minden kutyafajtának ajánlott, hiszen ez kimondottan munkakutyák számára hozták létre. Maga a sport az IPO (Internationale Prüfungsordnung) és ez egy szigorú és összetett teljesítményrendszer, ami három különböző ágazatot ölel fel, az engedelmes, az őrző-védő és a nyomkövető ágazatokat. A IPO –t három képzettségi szintre osztják, a legmagasabb az IPO III –s, amely eléréséhez több év képzése és gyakorlása szükséges, hiszen mindhárom ágazatban teljesíteni kell a kutyának. Az ágazatokat 100 pontig bírálják egy szigorú szabályzat alapján, 70 pontot kell elérni a megfelelő szintig.

2. kép Anka engedelmes munka közben

A munkakutya-sport szerelmese lettem, miután a Malinois fajta mellett döntöttünk. Anka lett az első ilyen munkakutyám, akivel már IPO II –s szinten állunk, és IPO III – vizsga előtt vagyunk. Nagyon izgalmas ez az időszak, hiszen 3 és fél éves kutyámmal már 8 hetes kora óta erre készülünk. Ezeknek a vizsgára, munkára készített kutyáknak az élete nagyon mozgalmas, hiszen folyamatos tréningeken vesznek részt, ahol pozitív megerősítéssel sajátítják el a számukra kiadott feladatokat. Ebben a munkakutya-sportban is szerveznek vizsgákat és versenyeket. Eddig eredményesen szerepeltünk és bízom benne, hogy továbbra is szerepelni fogunk. Eddigi legemlékezetesebb versenyünk idén a Bende kupa Országos Tehetségkutató verseny volt, melynek IPO I. szinten a dobogóra állhattunk és I. helyen végeztünk Ankával, valamint most októberben, a Nemzeti Bajnokságon IPO II. szinten Magyar Nemzet Bajnoka lett kutyám.

Nagyon büszke vagyok a teljesítményünkre, hiszen évek munkájának gyümölcsét arattuk le ebben a versenyszezonban.

Django pedig egy fiatal 11 hónapos Malinois Kan kutyánk, aki szintén 12 hetes kora óta van nálunk. Felkészülési időszakban van, hogy majd az IPO szinteken megmérjük tudásunkat.

Minden olyan kutyásnak tudom javasolni ezt a sportot, aki munkakutyák közül választott, hiszen a kutya ösztönkészségét maximálisan kihasználjuk, az őrző-védő feladatokban a kutya kézben tarthatóságát megtanuljuk, hogy irányítani tudjuk az állat védő és zsákmányszerző ösztöneit.

Ez az a téma, amit röviden nem tudok bemutatni, hiszen nagyon nem is merültem bele, de remélem felkeltettem az érdeklődést néhányakban ezzel a rövid bemutatóval is. Végzőként egy nagyon kedves ismerősöm szavaival élek, ezek a szavak tökéletesen jellemzik a mi életformánkat is:

„Ez nem egy hobbi. Ez éjszakázás és korai kelés. Ez küzdelem. Ez diadal. Ez a határaidat feszegeti, és naponta teszteli a képességeidet. Van pillanat, amikor gyengének látszol, hogy aztán a következőben a legfényesebben ragyoghass. Ez nem való mindenkinek. Sőt, ez alig való valakinek. De abban a pillanatban, amikor minden összeáll, amikor ember és állat eggyé válik, azért a pillanattért megéri minden kemény munka és áldozat. Szükséges, mint a lélegzet, mint a vér az ereidben. Nem, ez nem egy hobbi.”

Tekeszosztály hírei

Tisztelt Sárisápiak!

A tekesszaksztály felnőtt csapata részben munkahelyi elfoglaltságok, részben sérülések miatt úgy döntött, hogy nem indul a 2015/2016-os Budapesti bajnokságban.

A 2000-es évek elején még tíz-tizenöt fős társaságból már csak néhányan maradtunk. Szeretném megköszönni az utóbbi évek gárdájának a nagyon szép eredményeket (két bajnoki cím 2012-ben és 2013-ban, illetve egy harmadik hely 2014-ben). A csapat tagjaiból Jaskó Gábor Dorogról, Zsolnay György Dágról, Varga Géza pedig csolnoki lakosként segítettek szívvel-lélekkel. A sárisápiak név szerint: Kollár Károly, Bercsényi Sándor, ifj. Farkas Csaba és ifj. Honti János. Köszönöm, amit tettek a csapatért! Farkas Csabinak sok sikert kívánunk a Nyergesújfalu csapatában.

A szaksztály azonban nem szűnik meg. Nagy öröm számomra, hogy sikerült olyan középiskolás korosztályt kinevelni, akik tovább öregbítik a Sárisápi Bányász hírnevét! A Dorogi városi bajnokságba nevezük 16-17 éves diákokat. Nyolcfős csapatunk nagyon motivált és már alig várják, hogy pályára léphessenek a január végén induló szezonban.

A tekepálya tovább szépült. A korszerű fűtés után ebben az évben új ajtókat és új bábukat kapott a pálya. Az edzések szeptemberben kezdődtek, amelyeken a már említett középiskolás korosztály mellett 14-16 fős általános iskolás diák is rendszeresen részt vesz.

A negyedik Falubajnokság december hónapban kezdődik és márciusig tart. A tíz amatőr felnőtt csapathoz négy gyermek csapat csatlakozott. Céлом az, hogy minél

színvonalasabb és izgalmasabb falubajnokságot rendezünk a 80-90 sárisápi lakos részvételével.

Kellemes karácsonyt és boldog új évet kívánok a tekesszaksztály nevében:

Gurin Tibor

Ligeti Ferenc öregfiúk emléktorna

A Sárisápi Bányász Sportegyesület labdarúgó szaksztálya 2016 januárjában is megrendezi a hagyományos Ligeti Emléktornát, melyre meghívják környékünk településeinek illetve a szlovákiai testvértelepülés, Handlová városának öregfiú csapatait. Az esemény várható időpontja január 30-a, szombat délután lesz, helyszíne az általános iskola sportcsarnoka. Minden focikedvelőt és szurkolót szeretettel várnak a szervezők.

Amennyiben sportolni és mozogni vágnak, a csarnok bérlése ügyében keressék Gombola Gábort. Telefonszáma: 06-30/318-56-17

Téli smink tanácsok

Amikor kifestjük arcunkat, nem arra kell törekedni, hogy a végén egy egész más ember nézzen vissza a tükörből, hanem arra, hogy kiemeljük azt, ami szép és eltakarjuk, ami kevésbé.

Mielőtt bármit feltennénk arcbőrünkre arcejjel és tonikkal töröljük át, utána napi ápolónkat használjuk.

Télen érdemesebb gazdagabb textúrájú arckrémeket választanunk, fontos, hogy a krém védjen az UVA és UVB sugarak ellen, hiszen ilyenkor is fontos a napvédelem.

1. korrektor: pattanások, bőrhibák tökéletesen elfedhetők, szem alatti karikákra világosabb árnyalatot válasszunk
2. alapozó: télen világosabb az arcbőrünk, tehát nem biztos hogy jó lesz a nyáron használt alapozónk, a hidegben a bőr nagy hőingadozásnak van kitéve, a szél is gyakran kiszáritja a bőrt, ezért fontos hogy az alapozó ne csak fedjen hanem hidratáljon is
3. púder: az alapozó fixálására szolgál
4. pirosító: üdébb és frissebb lesz tőle téli bőrszínünk

5. szemöldök: hozzánk illő formára szedjük és fessük
6. szem: nyáron a leburnult bőrön jól mutatnak a halvány árnyalatok, de télen ezek a színek sápadt hatást nyújtanak, használjunk a szemhéjra sötét de meleg színeket, vízálló termékeket válasszunk, mivel a hidegben az eső, a hó vagy a pára miatt elfolyhat a szempillaspirálunk vagy a szemceruzánk
7. száj: a berepedezett száraz ajkakon nincs olyan rúzs vagy szájfény ami jól mutat ezért az ajakápolás különösen fontos

Szilveszterkor bátran kísérletezhetünk a színekkel és készíthetünk merész, feltűnő sminket.

Használhatunk erős, sötét színeket, csillogó csillámos szemhéjpúdert, jól mutat a műszempilla, a szem és száj is hangsúlyos lehet. Egy kis sminkeléssel mindenki még egy kicsit szebb lehet, ami magabiztosságot ad. Fontos, hogy mértékletesek legyünk, hiszen a természetesség a cél.

Kurucz Orsolya kozmetikus mester

Biztonságban az ünnepek idején is

Advent a karácsonyi felkészülés és a várakozás időszaka. Ilyenkor a hagyományoknak megfelelően a legtöbb otthonban gyertyát gyújtanak, ami komoly veszélyt hordoz magában. A gyertya lángja képes meggyújtani a környezetében lévő éghető anyagokat. Az adventi készülődés alkalmával sem szabad elfeledkeznünk a biztonságról.

A gyertyák, mécsesek nem megfelelő használata azonban könnyen tűzhoz vezethet. A statisztikák azt mutatják, hogy az ünnep idején megemelkedik a lakástüzek száma, sokan ugyanis felügyelet nélkül hagyják az égő mécseseket.

Ezeknek a tüzeseteknek az oka leggyakrabban az, hogy az égő gyertyákat gyúlékony anyag mellé teszik és a keletkező lángok az asztalterítón, a függönyön vagy akár a szőnyegen átterjednek a lakás más helyiségeire.

Az adventkor készült koszorúk jellemzően könnyen láng-
ra kapó anyag-
ból készülnek,
ezért szintén
nagy odafigye-
lést igényel-
nek.

A balesetek elkerülése

végezt és annak érdekében, hogy az ünnep tényleg gondtalan legyen a Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság óvatosságra és odafigyelésre hívja fel a figyelmet.

Mire kell odafigyelni?

1. **Az éghető anyagú adventi koszorút, gyertyákat mindig helyezzük nem éghető anyagú (fém, üveg) alátétre!**
2. **A gyertyák, mécsesek kizárólag nem éghető tartóban legyenek elhelyezve és rögzítve a koszorún!**
3. **A koszorút ne használjuk az ablakban a függöny, továbbá egyéb éghető anyag, textília közelében!**
4. **Az égő gyertyát, mécses tartalmazó koszorút ne tegyük huzatos helyre, ne mozgassuk!**
5. **Az égő gyertya, mécses oltására mindig tartsunk a közelben megfelelő eszközt!**
6. **Az éghető anyagú koszorút minden hőforrástól tartsuk megfelelő távolságban!**

A lakástüzeket elkerülhetjük, ha a koszorú, illetve a mécsesek helyét körültekintően választjuk meg. A gyertyákat vagy mécseseket vízszintes, stabil helyre rakjuk, hogy ne dőlhessenek fel és ne eshessenek le.

Ha mégis bekövetkezik a baj, azonnal hívják a katasztrófavédelmet a 105-ös segélyhívó számon!

Forrás: Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság honlapja

Rigó Sándor

karácsonyi menü ajánlása

Az advent beköszöntével egyre több háziasszonyoknak okoz fejtörést az, hogy milyen vacsorával lepje meg szeretteit a karácsonyi ünnepek alatt. Ehhez nyújt segítséget Rigó Sándor, az esztergomi Csülök csárda szakácsa.

Sült mákosguba szilvaöntettel

Hozzávalók 4 fő részére:

- 8 db kifli
- 0,60 l tej
- 0,30 l habtejszín
- 0.10 kg kristálycukor
- 4 csomag vaníliás cukor
- 0,10 kg darált mák
- 0,05 kg vaj
- 6 db tojás
- 0,1 l méz

A kifliket vastag karikára vágjuk, összekeverjük a tejet és a tejszínt, majd felmelegítjük. Szétválasztjuk a tojásokat, a fehérjét felforjók, a sárgáját habosra keverjük a cukorral, és adunk hozzá egy keveset a meleg (nem túl forró) tejszínes tejből. Elkeverjük és visszaöntjük a többihez.

A kifliket leöntjük vele, hozzáadjuk a mákot és hagyjuk, hogy megszívják magukat.

Egy jénaitalat kivajazunk, és meghintjük egy kis mákkal. A tojásfehérje habját óvatosan összeforgatjuk a kiflivel, és a tálba öntjük. Megcsurgatjuk mézzel és 200 fokon 15-20 percig sütjük. Szilvaöntetet adunk hozzá.

Szilvaöntet

Hozzávalók 4 fő részére:

- 0,50 kg felezett szilva (lehet fagyasztott is)
- 0,30 l víz
- 0.40 kg kristálycukor
- 1 db egész fahéj
- 1 db citrom

Cukorszirupot készítünk. A vizet felforraljuk a kristálycukorral, fahéjjal, három karika citrommal, majd a habját leszedjük. A forró cukorsziruppal felforraljuk a felezett szilvaszemeket, majd levesszük a tűzhelyről.

Marinírozott ponty

Hozzávalók 4 fő részére:

- 4 szelet pontypatkó
- 2 fej vöröshagyma
- 2 fej lila hagyma
- 3 db tojás
- 40 dkg zsemlemorzsa
- 10 dkg liszt
- 7 g só
- 0,6 l olaj
- 0,5 l víz
- 4 g cukor
- 0,025 l ecet
- 5 szem koriander
- 2 szem babérlevél
- 4 db kifli
- vaj

A pontyszeleteket sózzuk, bundázzuk, majd szép pirosra sütjük és hagyjuk kihűlni. Közben készítünk egy ízletes salátalevet: víz, cukor, só, ecet, koriander, babérlevél. A vörös- és lilahagymát vékony karikára vágjuk és összekeverjük.

Egy üveg- vagy porcelántál aljára terítjük a hagyma felét, tetejére a pontyszeleteket, majd a hagyma másik felét, és annyi salátalevet öntünk rá, hogy ellepje.

A tetejét citromkarikával, pár csepp olívaolajjal díszítjük. Egy napra a hűtőbe tesszük. Pírtott vajaskifli-karikákat és a saját hagymáját adjuk mellé.

Gesztenyével töltött pulykamell

Hozzávalók 4 fő részére:

4 szelet pulykamell	0,50 kg gesztenye
0,1 kg zsír	0,03 kg vaj
0,04 kg só	1 db tojás
0,10 kg füstölt szalonna	őrölt bors
0,30 kg darált sertéshús	őrölt szerecsendió
0,80 l tej	őrölt rozsmaring
	2 db zsemle

A megsütött és meghámozott gesztenyét tejben puhára főzzük.

Leszűrjük, lehűtjük keverőtálban a vajat a tojással habosra keverjük.

Hozzáadjuk a darált sertéshúst, gesztenyét, a tejben áztatott, kinyomkodott zsemlét. Ízesítjük sóval, borssal, szerecsendióval és rozsmaringgal. Az egészet jól összedolgozzuk. A kiklopolt pulykamellszeletekre halmozzuk, a két végét behajtjuk, feltekerjük, és egy hústűvel vagy fogvájóval rögzítjük.

Vékonyan kizsírozott tepsibe helyezük, olvasztott zsírral megöntözzük, szalonnát teszünk a tetejére, majd középmeleg sütőben puhára sütjük, sütés közben saját zsírjával locsoljuk.

Párolt rizzsel tálaljuk, fehérbormártást adunk mellé.

Fehérbormártás

Hozzávalók 4 fő részére:

0,40 l csontleves (lehet leveskockából is)
0,10 kg vaj
0,50 liszt
0,15 l fehérbor
0,02 kg só
0,10 l tejszín

Világos, vajas rántást készítünk, felengedjük, csontlevessel kiforraljuk.

Hozzáadjuk a fehérbort, a tejszínt sóval ízesítjük, és állandó kevergetés közben mártás sűrűségűre beforraljuk.

A recepteket lejegyezte Friedrichné Kurinyecz Csilla

Szerkesztők: Bercsényiné Bors Ildikó, Binderné Haracska Piroska, Hunyadiné Dombovári Éva, Jurásekné Pfluger Éva, Friedrichné Kurinyecz Csilla, Ligetiné Vass Éva

Felelős kiadó: Kollár Károly polgármester

Nyomdai munka: Táltos Nyomda, Győr - **Tördelés:** Kollár Gábor János - ISSN 2062-9303